

Dává stávka učitelů smysl? Ano či ne?

Odpověď není snadná

5.12.2023 - | PROTEXT

V komerční praxi je normální, že má každý člověk své KPI (indikátory výkonu). Ty zaručí, že se zaměstnanec snaží, aby plnil své cíle. A to školství chybí. Podle mě je KPI školství jasné. Má produkovat vzdělané jedince.

Jenže jak vzdělání měřit? K tomu se dá využít mezinárodní šetření PISA, které měří dovednosti ve čtení (porozumění textu) a matematice. Stát by si proto měl vytyčit cíle, které mají studenti dosáhnout a peníze navíc půjdou do školství (upravené o demografické vlivy) jen za podmínky splnění cílů. To by ukazovalo, že se školství snaží a že další peníze do škol nejsou vyhazováním peněz.

Vše začíná u peněz: kolik peněz teče do školství?

Začneme u hrubého domácího produktu (HDP). Výdaje na školství v letech 2008 až 2014 stagnovaly kolem 4 % HDP. V letech 2015 a 2018 vyskočily na téměř 6 % HDP, aby následně poklesly zpět ke 4 % a nyní byly na 5 %. To znamená, že české výdaje na školství v trendu lehce rostou.

Naopak když se podíváme na výdaje zemí OECD v čase jasně klesají. Z 6,5 % se dostaly na 5 % stejně jako v ČR. České výdaje na školství jsou tedy normální. Nelze je označit ani za nízké ani za vysoké.

Problémem je, že v roce 2024 je naplánován pokles, takže budeme podprůměrní. Na druhou stranu to nebude nikterak dramatické. Pro mnohé bude asi překvapivé, že bohaté Německo vydává jen 4,5 %. Dávat na školy to, co Německo asi není katastrofa.

Za více peněz nám kvalita vzdělání neroste

Když se podíváme na mezinárodní hodnocení studentů PISA. Zjistíme, že se české školství nikam neposunulo. Medián u českých studentů ve zkoušce z matematiky činil v roce 2012 500 bodů, v roce 2015 poklesl na 494 bodů, aby se v roce 2018 vrátil na 501 bodů. V matematice prostě stagnujeme. Ve čtení to je o trochu horší. V roce 2012 činil medián 496 bodů, v roce 2015 493 bodů a v roce 2018 492 bodů.

Jinými slovy, do školství lijeme z většího nadhledu stále více peněz, ale kvalita studentů neroste. Z mého pohledu to říká jediné. Školství je černá díra, kam můžeme dávat další miliardy a nic se nezmění. Školy proto nepotřebují ani tak více peněz, jako reformu. V komerční sféře by školství nepřežilo. Neplní KPI!

Co s tím?

Myslím, že na školství by se mělo dívat méně učitelů a více manažerů a ekonomů. Jako ekonom říkám, že potřebujeme reformu školství, a to nejen financování, ale i obsah. Podle mě školy učí zbytečně moc věcí. Ruku na srdce, kolik z nás si pamatuje rozdíl mezi Ruchovci a Lumírovci. Jasně filozofové asi budou vědět. A co Ohmův zákon? To je učivo ze základní školy. Jinými slovy, my se učíme věci, které nepotřebujeme. Učit se něco, co je k ničemu, je drahé. Zatímco Ruchovce a Lumírovce bych z učiva vyškrtnul. Ohmův zákon potřebuje asi více času, abychom si ho zapamatovali, protože to je jasný základ asi jako Pythagorova věta.

Kde vzít peníze? Tady!

Pokud takto očešeme školství, ušetříme ohromné množství peněz, které pak můžeme využít tam, kde chybí, a to je výzkum a vývoj. To je přitom klíčové pro další růst ekonomiky. Kdo to nemá, nezvládá.

Pak tu máme i problém, co s absolventy. Slyším hlasy, že prý jsou matky doma dlouho s dětmi a že se má postavit více školek. To je jistě pravda. Nicméně nerad bych honil matky do práce nějakou šikanou skrze dávky. Myslím, že pro dítě nemůže být nic lepšího než být po narození pár let s mámou doma. Americký model, že mnohé ženy odcházejí pracovat po šestinedělí je sice tržní, ale nelidský.

Kdybych měl vše shrnout a podtrhnout, chápu, že nepedagogičtí zaměstnanci ve školství stávkují. Nejen, že na to mají právo ze zákona, ale zároveň ho mají i lidsky. Pracovat za minimální mzdu je prostě špatné.

Na druhou stranu argument vlády, že ve školství je dost peněz, je pravdivý. Jen je s nimi špatně naloženo. Některé lidi bude prostě třeba propustit a některé do výzkumu naopak přibrat.

Vladimír Pikora, hlavní ekonom skupiny Comfort Finance Group

Mobil: + 420 776 888 228; E-mail: vladimir.pikora@comfortfinancegroup.com

Investiční skupina CFG | 10 let na finančním trhu v ČR

Skupina CFG funguje na českém finančním trhu přes 10 let. Poskytuje kvalitní servis investorům, emitentům, klientům a partnerům. Konsolidovaný obrat celé skupiny je 94 mil. Kč, má přes 1500 investorů a 360 mil. Kč aktiv. Provozuje také portál Dluhopisomat.cz nejlépe hodnocený dluhopisový inzertní portál v ČR.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/dava-stavka-ucitelu-smysl-ano-ci-ne-odpoved-neni-snadna/2449747>